

Διαμεσολάβηση

του Σπύρου Δ. Αντωνέλου,
Δικηγόρου, Διαμεσολαβητή του Ελληνικού Κέντρου
Διαμεσολάβησης και Διαιτησίας

Η επόμενη ημέρα

μετά από την πιστοποίηση των
πρώτων Ελλήνων διαμεσολαβητών
και η ανάγκη εκπαίδευσης όλων των
εμπλεκόμενων στη Διαμεσολάβηση

Το Σεπτέμβριο του περασμένου έτους ολοκληρώθηκε στην Αθήνα, υπό την αιγίδα του Ελληνικού Κέντρου Διαμεσολάβησης και Διαιτησίας και με τη χρηματοδότηση του Υπουργείου Ανάπτυξης, το πρώτο σεμινάριο εκπαίδευσης στη Διαμεσολάβηση, που ακολουθήθηκε το Δεκέμβριο από την πιστοποίηση των πρώτων 16 Ελλήνων διαμεσολαβητών. Η Διαμεσολάβηση είναι μια πραγματική αλλαγή νοοτροπίας και τρόπου προσέγγισης των διαφορών, που γεννάει ελπίδες και υποχρεώσεις για το μέλλον.

Η Διαμεσολάβηση είναι μορφή διαπραγμάτευσης μεταξύ των μερών μίας διαφοράς για την εξεύρεση μίας αμοιβαία επωφελούς και αποδεκτής λύσης, κατά την οποία τα μέρη υποβοηθούνται από έναν ουδέτερο και ειδικά εκπαιδευμένο τρίτο, το Διαμεσολαβητή. Ο τελευταίος έχει το δικό του ρόλο: να διατηρήσει τους διαύλους επικοινωνίας των μερών ανοικτούς και να διευθύνει τα στάδια της διαδικασίας κατά τέτοιο τρόπο ώστε η διαπραγμάτευση να εξελιχθεί θετικά και, ιδεωδώς, να καταλήξει σε μία συμφωνία για την επίλυση της διαφοράς. Ο Διαμεσολαβητής διασφαλίζει την τήρηση των αρχών της διαμεσολαβητικής διαδικασίας, που είναι -μεταξύ άλλων- η ελεύθερη συμμετοχή των μερών, η διαχείριση των συναισθημάτων τους, η αυστηρή τήρηση της εμπιστευτικότητας, η ελαστικότητα της μορφής της διαδικασίας, η ισότητα στην αντιμετώπιση των μερών, η αποτελεσματική επικοινωνία, ο μη δεσμευτικός χαρακτήρας όσων διαμειβούνται (μέχρι την υπογραφή του συμφωνητικού επίλυσης) και η -καινοτόμος σε σχέση με τη δικαστική και διαιτητική επίλυση διαφορών- μη έκδοση απόφασης από το Διαμεσολαβητή.

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι οι ικανότητες που πρέπει να αναπτύξει ο αποτελεσματικός Διαμεσολαβητής εκτείνονται πέρα από τη Νομική επιστήμη, στην Ψυχολογία και στις Διαπραγματεύσεις: Πρόκειται για την ικανότητα της "ενσυναίσθησης", δηλαδή της ψυχικής κατανόησης του άλλου, την εχεμύθεια, την ενεργητική ακρόαση και την αποτελεσματική χρήση της σιωπής, την υποβολή ανοικτών ερωτήσεων, την απορρόφηση των αρνητικών συναισθημάτων των μερών ώστε να απεμπλακεί η διαδικασία, την ανάλυση των συμφερόντων τους και τον εντοπισμό των πιθανών σημείων ταύτισής τους. Ήταν κοινή διαπίστωση πολλών εξ ημών, των δικηγόρων που συμμετείχαμε στο προαναφερόμενο σεμινάριο, ότι κάποιες από τις ικανότητες αυτές ενυπάρχουν στην καθημερινή άσκηση της Δικηγορίας και καλλιεργούνται με αυτή, ενώ άλλες μας ήταν, αντίθετα, δυσπρόσιτες: Είναι γεγονός ότι η Δικηγορία ενισχύει την κατανόηση πολύπλοκων καταστάσεων

και την υιοθέτηση κριτικής άποψης, που είναι χρήσιμες για τη Διαμεσολάβηση, όμως παράλληλα διευκολύνει την ανθρώπινη ροπή για την άσκηση επιρροής και πειθούς έναντι των άλλων, η οποία μπορεί να είναι χρήσιμη ενώπιον ενός δικαστήριου, θα καταδίκασε όμως μία διαμεσολάβηση σε βέβαιη αποτυχία. Από την προσωπική μου εμπειρία διαπίστωσα ότι ο δικηγόρος που είναι υποψήφιος διαμεσολαβητής χρειάζεται ειδική εκπαίδευση για να κατανοήσει και -κυρίως- για να αποδεχτεί την ιδέα ότι θα πρέπει να αφήσει στο περιθώριο της διαμεσολάβησης μερικές από τις πλέον προσφιλείς επαγγελματικές του συνήθειες.

Η εκπαίδευση δεν θα πρέπει να περιοριστεί στους διαμεσολαβητές, αλλά χρειάζεται εξίσου να παρασχεθεί και στους άλλους εμπλεκόμενους στην εφαρμογή του νέου θεσμού: Οι επιχειρηματίες και οι έμποροι πρέπει να πληροφορηθούν για τη νέα δυνατότητα που τους παρέχεται και να εμπιστευτούν τη διαδικασία. Οι δικαστές -όπως έχουν ήδη πράξει πολλοί αλλοδαποί συναδέλφοί τους- πρέπει να κατανοήσουν το ευρύτατο πεδίο αξιοποίησης της Διαμεσολάβησης και τη δυνατότητα αποσυμφόρησης των πινακίων. Οι δικηγόροι, που θα παρασταθούν μαζί με τα μέρη στη νέα αυτή διαδικασία, θα πρέπει να εξοικειωθούν με το διαπραγματευτικό και ελαστικό της χαρακτήρα, που μπορεί να αποφέρει λύσεις προσαρμοσμένες στις εξατομικευμένες ανάγκες των πελατών τους.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η παράσταση των δικηγόρων στη διαμεσολάβηση θα πρέπει να είναι αφενός υποχρεωτική, διότι είναι ο θεσμικός τους ρόλος να αποτρέψουν τα μέρη από τελικές συμφωνίες οι οποίες π.χ. είτε αντίκεινται σε διατάξεις δημοσίας τάξεως είτε δεν αποτυπώνουν σωστά την κοινή επιθυμία τους, όπως αυτή αποκρυσταλλώθηκε κατά τη διαμεσολάβηση, και αφετέρου αμειβόμενη, ώστε να μην καταλήξει και η νέα αυτή διαδικασία "νεκρό γράμμα", όπως η συμβιβαστική επίλυση του άρθρου 214Α ΚΠολΔ.

Η πρόσφατη κοινοτική Οδηγία 2008/52/ΕΚ για τη διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και τα άρθρα 99-106 του νέου Πτωχευτικού Κώδικα (Ν. 3588/2007) είναι μερικά από τα κείμενα που προδιαγράφουν ένα μέλλον ευρύτατα διαμεσολαβητικό. Η Διαμεσολάβηση θα διευκολύνει την καθημερινή άσκηση της Δικηγορίας και όλων εν γένει των νομικών επαγγελματιών και θα αναδείξει την αποτελεσματική συμβολή του Δικηγόρου στην επίλυση των προβλημάτων των πελατών του. Θα πρέπει όμως να συνοδευτεί, όπως κάθε νέος θεσμός, από μία ειδική εκπαίδευση όλων όσων θα τον υπηρετήσουν.

